

ANEXA 3: RAPORT DE EVALUARE A IMPACTULUI PROIECTULUI/PROGRAMULUI

I. Rezumatul proiectului:

Denumirea proiectului/programului: Managementul deșeurilor menajere în localitățile Telenești și Sîngerei

Codul proiectului/programului: 9218

Data aprobării finanțării: 4 974,3 mii lei, conform deciziei CNCDR 13/10 din 20.09.2010.

Localizarea proiectului/programului: Regiunea Centru, raionul Telenești, orașul Telenești, satele Inești, Bănești, Budăi, Ciulucani și Verejeni. Raionul Sîngerei, c. Prepeșița;

Data demarării – actual: 03.03 2011, conform Acordului de parteneriat.

Data finalizării - planificat: 12 luni, conform planului de implementare.

Data finalizării - posibil: 14.05.2013, conform raportului final.

Bugetul total: 8 601,88 mii lei, conform deciziei CNCDR nr. 17/12 din 20.12.2012;

1.Descrierea succintă a contextului general al proiectului/programului, conform cererii de finanțare:

Proiectul are ca scop ameliorarea calității vieții populației localității din r. Telenești și Sîngerei: s. Inești, Bănești, Budăi, Ciulucani, Verejeni, Prepeșița și or. Telenești prin dezvoltarea serviciului intercomunitar de salubritate prin exinderea serviciului de salubritate din orașul Telenești în cele 6 localități rurale megieșe.

2.Intervenția logică a proiectului/programului, conform cererii de finanțare:

Obiectivul general:

- 1) Ameliorarea calității vieții a populației localităților din r. Telenești și Sîngerei: or. Telenești, s. Inești, Bănești, Budăi, Ciulucani, Verejeni și Prepeșița; Îmbunătățirea situației mediului ambiant în localitățile din regiunea de dezvoltare Centru;

Obiectivele specifice:

- 1) Dezvoltarea serviciului intercomunitar de salubritate prin extinderea serviciului de salubritate din or. Telenești în cele 6 localități rurale megieșe;
- 2) Informarea populației localităților țintă despre metodele de utilizare eficientă a deșeurilor (obținerea compostului etc.), colectarea selectivă cât și despre impactul activității umane asupra mediului ambiant;
- 3) Crearea condițiilor pentru recuperarea materialelor reciclabile din deșeuri;

II. Raport de evaluare a impactului proiectului/programului

Denumirea proiectului/programului:	Managementul deșeurilor menajere în localitățile Telenești și Sîngerei	
Codul proiectului/programului:	9218	
Data evaluării:	10.08 -10.09.2020	
Regiunea de Dezvoltare:	Centru	
Apelul:	2010	
Prioritatea SDR:	Prioritatea 3 „Îmbunătățirea factorilor de mediu și a atractivității turistice”	
Solicitantul:	Primăria orașului Telenești	
Beneficiari:	Populația orașului Telenești și comunele: Inești, Bănești, Budăi, Ciulucani, Verejeni, Prepelița ca parteneri ai proiectului	
Bugetul total al proiectului/programului, mii lei:	8 601,88 mii lei	
Suma alocată din FNDR, mii lei:	8 601,88 mii lei	
Contribuția Solicitantului, mii lei:		
Alte surse, mii lei:		
Buget valorificat, mii lei	8 601,88 mii lei	
Raportor (numele, prenumele, funcția)	Natalia Veveriță, specialist Secție monitorizare și evaluare, Agenția de Dezvoltare Regională Centru;	
Coordonat (numele, prenumele, funcția)	Viorel Jardan, director al Agenției de Dezvoltare Regională Centru;	
Criteriile de evaluare	Analiza performanței	
1. Relevanța		
În ce măsură obiectivul general și obiectivele specifice ale programului/proiectului contribuie la implementarea politicii de dezvoltare regională/rurală sau alte politici/documente strategice sectoriale relevante (spre exemplu: SNDR, SDR, strategiile de dezvoltare social-economică a localității / raionului, planurile de acțiuni, etc.)?	<p>Proiectul corespunde obiectivului general al 1 apel de Propuneri de proiecte - Stimularea inițiativelor de dezvoltare regională în domeniul dezvoltării infrastructurii fizice, a îmbunătățirii infrastructurii afacerilor, a protecției mediului și a atractivității turistice. Proiectul se încadrează în Prioritatea 3 „Îmbunătățirea factorilor de mediu și a atractivității turistice”, Măsura 3.2. „Dezvoltarea sistemelor de management integrat al deșeurilor solide, inclusiv colectarea separată, reciclarea și crearea poligoanelor moderne de stocare a deșeurilor nereciclabile”.</p> <p>Raionul Telenești se situează pe locul trei dintre cele mai defavorizate raioane din cadrul regiunii centru, și pe locul cinci din toate raioanele Republicii Moldova. Pe când r. Sângerei este cel mai deprivat raion a RDN și este al treilea pe întreaga republică.</p>	

	<p>Atât APL din or. Telenești cât și celelalte localități megieșe Inești, Bănești, Budăi, Ciulucani, Verejeni, Prepelița au deja elaborate Planurile Strategice de Dezvoltare Social - Economică locală, care vizează în politica de diminuare a poluării mediului ambiant un program de îmbunătățire a managementului deșeurilor menajere: lichidarea gunoiștilor neautorizate, amenajarea și sortarea deșeurilor.</p> <p>Necesitatea dezvoltării sistemelor de salubritate este reflectată în diferite priorități, strategii, planuri de acțiuni, concepte și analize, inclusiv în:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Strategia Națională de Dezvoltare pentru anii 2008 – 2011; • Strategia de Dezvoltare a Regiunii Centru pentru anii 2010 – 2016; • Decizia Guvernului asupra Utilizării Resurselor de Energie Renovabilă; • Strategia de Creștere Economică și Reducere a Sărăciei (SCERS); • Planul Național de Acțiune pentru Mediu; • Concepția salubrității localităților din Republica Moldova • Obiectivele de dezvoltare ale mileniului în Republica Moldova • Programul Strategic Național de Acțiune pentru Protecția Mediului 1995-2020.
<p>În ce măsură conținutul programului/proiectului corespunde necesităților specifice ale grupurilor țintă?</p>	<p>Populația nu are acces la servicii de salubritate. Pe de o parte majoritatea locuitorilor înțeleg că nu e bine să arunci gunoiul unde se nimerește însă pe de altă parte nu există în aceste comunități facilități pentru colectarea, transportarea și depozitarea deșeurilor;</p> <p>În prezent în aceste 6 localități rurale există circa 16 de gunoiști neautorizate. Doar în or. Telenești există o gunoiște cu suprafața de 6,5 ha, care recent a fost autorizată cu drept de exploatare până în anul 2035.</p> <p>Autoritățile publice locale din sate nu dispun de capacități și resurse financiare necesare pentru crearea serviciilor de salubritate. APL ale acestor localități și-au manifestat interesul și angajamentul pentru a contribui la facilitarea accesului populației satelor date la serviciile de salubritate.</p> <p>Apa din cele circa 1250 fântâni din aceste 6 localități nu corespunde standardului „Apă potabilă” în circa 75% de cazuri.</p> <p>În or. Telenești numai sectorul blocurilor de locuit și o parte a caselor individuale beneficiază de platforme pentru colectarea selectivă a deșeurilor menajere. Sunt necesare încă 15 platforme de precollectare selectivă a deșeurilor pentru a satisface nevoile tuturor locuitorilor.</p>

<p>Există un cadru logic al programului/proiectului? Care este calitatea acestuia. Intervenția logică este clară ?</p>	<p>Matricea cadrului logic are o legătură strânsă cu propunerea de proiect, în special în ceea ce privește titlurile secțiunilor obiectivelor generale, scopul proiectului, rezultate, activități, mijloace, costuri, indicatori de verificare, supoziții.</p> <p>Planul de implementare este suficient de detaliat și oferă informații clare cu privire la timpul / durata implementării fiecărei activități.</p> <p>Totusi, Planul a suportat modificări, de la 12 luni, perioada de implementare a crescut la 24 luni.</p>
<p>Indicatorii stabiliți la nivel de obiective, rezultate și produse corespund criteriilor SMART?</p>	<p>Indicatorii de verificare a obiectivelor, incluși în matricea cadrului logic la nivel de produse, rezultate și obiective corespund parțial criteriilor SMART. Unii indicatori nu pot fi măsurați, spre exemplu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 80 % din populația localităților țintă informată cu privire la beneficiile colectării selective a deșeurilor menajere; - Starea mediului îmbunătățită în regiunea țintă; - Calitatea solului este îmbunătățită prin utilizarea compostului pe terenuri arabile.
<p>În ce măsură riscurile și ipotezele au fost analizate și luate în considerație în procesul de elaborare/planificare a programului/proiectului?</p>	<p>În procesul de evaluare a matricei cadrului logic din cererea de finanțare, am stabilit că unele riscuri și ipoteze au fost luate în considerație:</p> <ul style="list-style-type: none"> -angajamentul APL din localitățile țintă pentru implementarea sistemului de colectare a DMS; - crearea condițiilor de selectare a DMS direct de la beneficiar; -alocarea la timp a resurselor financiare pentru implementarea proiectului conform planului prestabilit; <p>Totuși, în procesul de implementare a proiectului au fost identificate și alte riscuri ce țin de:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Identificarea și alocarea surselor pentru lichidare a 16 gunoiști neautorizate; <p>Tergiversarea procesului de elaboare a proiectului tehnic pentru construcția poligonului de colectare DMS (corectarea erorilor de către IPS „Iprocom”);</p> <p>Aceste riscuri au fost atenuate și administrate pe parcursul implementării proiectului, dar a dus la modificări a planului de acțiuni și majorarea de cheltuieli din partea ordonatorului de proiect.</p>
<p>Au fost introduse careva modificări în cadrul proiectului? Dacă da, în ce măsură acestea au dus la îmbunătățirea acestuia?</p>	<p>Pe parcursul implementării proiectului, au avut loc schimbări de ordin conceptual și operațional.</p> <p>Documentația tehnică a suportat modificări din cauza greșelilor comise în devizul general, prețurilor neactualizate la materiale de construcție și corectarea unor norme. Costul de deviz prezentat pentru verificare era de 5 630, 86 mii lei, în urma verificării și expertizării proiectului tehnic respectiv, costul total a crescut la 6 055,88 mii lei (preț orientativ).</p> <p>(sursa: Raport de verificare nr. 0980-11-11 din 10.05.2012).</p>
<p>2. Eficienta</p>	

Au fost alocate suficiente resurse în program/proiect pentru a asigura atingerea obiectivelor/ rezultatelor propuse? Au fost acestea utilizate în mod adecvat/optim?

Sursele financiare necesare pentru implementarea proiectului au fost mobilizate la timp și în volumul planificat.

Valorificat total din FNDR: conform deciziei CNCDR nr.17/12 din 20.12.2012 - **8 601,9 mii lei** (pentru anul 2011- **3 313,8 mii lei**, pentru anul 2012- **5 276,8 mii lei**);

Lucrări de construcție a **80 de platforme de colectare selectivă a deșeurilor** au fost executate în baza contractului de antrepriză, încheiat cu SRL "Topimobil" nr.10/5 din 25.05.2011, în valoare de 183 554,40 lei. Termenul de execuție -2 luni.

Au fost achiziționate **223 eurocontainere din metal zincat**, pentru colectare DMS, contract nr. 09/6 din 17.06.2011 cu SC„Energoplat” SRL, suma constituind -1 122 582,0 lei.

Au fost achiziționate **110 pubele pentru colectarea plasticului**, contract nr. 09/5 din 18.06.2011 cu SC"Sigma" SA, cu suma de 219 780,0 lei.

Prin contracte de comodat și acte de primire- predare a bunurilor în baza contractului de comodat au fost transmise la primăriile partenere conform specificației contractului, după cum urmează:

- 1) Primăriei Telenești- 49 (patruzeci și nouă) bucăți, pubele pentru plastic, (contract de comodat nr. 01 din 10.08.2011);
- 2) Primăriei Telenești- 17 (șaptesprezece) bucăți, pubele pentru plastic și 34 (treizeci și patru) bucăți eurocontainere (contract de depozit nr. 02 din 23.09.2011);
- 3) Primăriei Prepețița-10 (zece) bucăți, pubele pentru plastic și 20 (douăzeci) bucăți eurocontainere pentru deșeuri, (contract de comodat nr.03 din 23.09.2011);
- 4) Primăriei Bănești-14 (patrusprezece) bucăți, pubele pentru plastic și 28 (douăzeci și opt) bucăți eurocontainere pentru deșeuri, (contract de comodat nr.04 din 23.09.2011);
- 5) Primăriei Telenești- 101 eurocontainere din tablă zincată, contract de comodat nr. 05 din 23.09.2011;
- 6) Primăriei Verejeni-10 (zece) bucăți, pubele pentru plastic și 20 (douăzeci) bucăți eurocontainere pentru deșeuri, (contract de comodat nr.06 din 23.09.2011);
- 7) Primăriei Inești- 10 (zece) bucăți, pubele pentru plastic și 20 (douăzeci) eurocontainere pentru deșeuri, (contract de comodat nr.07 din 23.09.2011);

Deasemeni a fost procurată o **autospecială cu capacitatea de 14 m³+ 2m³ șasiu**, contract nr. 08/5 din 20.06.2011 cu SRL" Damicom Utilaje", suma constituind -1 298 400,0 lei. Termen de livrare -90 zile. Autospeciala a fost transmisă primăriei Telenești

prin contract de depozit nr. 41 din 12.10.2011 și act de primire-predare la data de 12.10.2011.

Tot cu această companie a fost încheiat contractul nr. 22/6 din 02.09.2011, pentru procurarea **presei de balotat deșuri reciclabile** în suma de 48 500, 0 lei. (Transmis aplicantului prin act de primire-predare nr.1 din 11.09.2012).

Tot în cadrul proiectului a fost procurat un **tractor cu remorcă, căuș și utilaj pentru curățarea suprafețelor**, contract nr. 23/6 din 10.09.2011, cu SRL "Motor Star" cu suma de 298 000,0 lei. (Transmis aplicantului prin act de primire-predare nr.1 din 11.09.2012).

Tot în cadrul proiectului a fost procurată **tehnică de calcul pentru dotarea întreprinderii de salubritate din orașul Telenești**, contracte nr. 13/5 din 26.07.2011 cu „BTS Pro” SRL , în sumă de 7 716,0 lei; un alt contract nr. 13/6 din 26.07.2011 cu "Infosoft Teh" SRL, cu suma de 11 539,0 lei; contract nr. 13/7 din 26.07.2011 cu SRL "Clipa Grup" suma constituind 1 583,0 lei. (Transmis aplicantului prin act de primire-predare nr.1 din 11.09.2012).

Campania de conștientizare a populației a fost realizată de către AO "Metropolitan Media", contract nr. 19/6 din 04.06.2012, suma constituind 61 530,0 lei. Pentru **consolidarea capacităților întreprinderii de salubritate** a fost încheiat contract cu SRL "Proconsulting" SRL, nr. 40/6 din 22.08.2012, suma constituind 14 400,0 lei. (Transmis aplicantului prin act de primire-predare nr.1 din 11.09.2012).

Au fost încheiat contract nr. 04/6 din 25.04.2012, cu SRL „Vizol Studio” pentru elaborarea panourilor de format A1, în suma de 5 063,39 lei. (Transmis aplicantului prin act de primire-predare nr.1 din 11.09.2012).

Conform contractului de antrepriză nr. 23/6 din 08.12.2012 cu SRL " Moldsercon", și a acordului adițional nr. 23/9 din 26.09.2012, **lucrările de construcție a poligonului de depozitare a deșeurilor menajere solide**, constituie 5 126 500,55 mii lei. Termenul de executare a lucrărilor contractuale fiind 6 luni.

<p>A fost respectat planul de implementare? Activitățile au fost implementate la timp?</p>	<p>Contractarea antreprenorilor și a companiilor de livrare a utilajului și tehnicii a fost efectuată în termenii stabiliți și la costuri rezonabile. Contractele de livrare a bunurilor materiale au fost executate cu devieri nesemnificative în timp.</p> <p>Contractul de antrepriză nr. 23/6 a fost încheiat la data de 08.12.2012 cu SRL „Moldsercon”, pentru lucrări de construcție a poligonului de depozitare DMS. Valoarea contractului a constituit 5 126 500,55 mii lei. Durata de executare a lucrărilor contractate fiind stabilită 26.06-26.12,2012, conform înregistrării la Agenția de Achiziții Publice. Perioada de garanție pentru lucrări constituia 5 ani, de la data recepției finale.</p> <p>Planul de implementare și graficul de execuție nu s-au respectat din cauza unor neconformități apărute în proiectul tehnic elaborat de către IPS „Iprocom”, care au tergiversat procesul de construcție a poligonului de DMS.</p> <p>Deasemenea, conform procesului verbal nr. 05 din 11.01.2013, comisia a decis amânarea recepției la terminarea lucrărilor a obiectului ”Poligonul pentru depozitarea DMS din orașul Telenești” pînă pe 08.02.2013, cauza fiind imposibilitatea evaluării și verificării lucrărilor la obiect din cauza stratului de zapadă.</p> <p>Recepția finală a obiectului „Poligon pentru depozitarea deșeurilor menajere solide în or. Telenești” a avut loc la data de 16.05.2013. Conform HG nr. 285, comisia a examinat obiectul și a semnat procesele verbale de recepție finală.</p> <p>(sursa: Proces verbal de recepție finală nr. 1 din 16.05.2012).</p>
<p>Care au fost produsele programului/proiectului obținute? Au fost acestea calitative și livrate în timp, precum și conform bugetului alocat?</p>	<p>Pe parcursul implementării proiectului au fost construite 80 de platforme de colectare selectivă a deșeurilor:</p> <ul style="list-style-type: none"> În orașul Telenești- 15 platforme; În Budăi-9 platforme; În Băneștii vechi și Băneștii Noi -10 și respectiv -5 platforme; În Verejeni-11 platforme; În Ciulucani-8 platforme; În Inești- 10 platforme; În Prepeleța- 12 platforme. <p>Calitatea la moment a platformelor de colectare a deșeurilor este satisfăcătoare.</p> <p>Calitatea produselor obținute în urma implementării proiectului este bună și funcțională: 223 eurocontainere din metal zincat, 110 pubele pentru colectarea plasticului, autospeciala cu capacitatea de 14 m³+ 2m³ șasiu, tractorul cu remorcă, căuș și utilaj pentru curățarea suprafețelor, presa de balotat plasticul, tehnica de calcul și utilajul necesar pentru funcționarea întreprinderii. Bunurile procurate sunt</p>

	<p>păstrate în condiții adecvate. Transportul specializat a fost înmatriculat conform legislației în vigoare și pus în funcțiune.</p> <p>Se acordă o atenție deosebită nivelului de sensibilizare și conștientizare a populației, pentru care se folosesc pe larg toate pîrghiile, metodele și formele de informare publică: ziarul interraional, instituțiile de învățămînt școlare și preșcolare pentru menținerea ordinii publice și colectarea selectivă a deșeurilor.</p> <p>Împreună cu specialiștii inspecției ecologice și centrului de sanatate publică au fost desfășurate programe de educație și informare a publicului privind strategia deșeurilor în fiecare localitate.</p>
3. Eficacitatea (Rezultativitatea)	
<p>Care sunt rezultatele obținute până în prezent în urma implementării programului/proiectului (în conformitate cu indicatorii stabiliți), precum și nivelul de calitate a acestora?</p>	<p>În urma analizei rezultatelor vizitelor în teren am stabilit că de sistemul de colectare beneficiază doar orașul Telenеști, Mihalasa, Izvoaraș, Inești, Băneștii noi și Băneștii Vechi.</p> <p>Rezultatele obținute până în prezent în urma implementării proiectului sunt:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ 16 mii populație a localităților Telenеști, Inești, Bănești, care beneficiază de serviciu de colectare a deșeurilor; ▪ Populația satelor țintă informată despre metodele de utilizare eficientă a deșeurilor, colectarea selectivă și impactul activității umane asupra mediului ambiant; ▪ 40 m3 de deșeuri menajere solide evacuate anual; ▪ 10 m3 de sticle din plastic colectate (prelucrarea în proces de contractare a agentului economic); ▪ 5 m3 de sticlă colectate (prelucrarea în proces de contractare a agentului economic);; ▪ capacități consolidate a APL-urilor implicate în proiect; ▪ 80 % din populația localităților țintă informată; ▪ starea mediului îmbunătățită în regiunea țintă; ▪ 16 gunoiști neautorizate lichidate; ▪ calitatea solului îmbunătățită prin utilizarea compostului pe terenuri arabile.
<p>Toate grupurile țintă au acces la / pot utiliza rezultatele / serviciile programului/proiectului?</p>	<p>În urma vizitei în teren și a interviurilor efectuate, putem menționa ca nu toate grupurile țintă au acces la beneficiile produse de către proiect. Din localitățile Budăi și Ciulucani, containerele pentru colectarea deșeurilor au fost retrase, pe motivul neacceptării de către APL a taxei pentru colectarea DMS.</p> <p>Cu privire la localitățile Verejeni și Prepelița, se poartă discuții de negociere cu APL.</p>

<p>În ce măsură sistemul de MBR¹ aplicat a contribuit la un proces de luare de decizii eficient?</p>	<p>Colectarea, analiza și utilizarea sistematică a informațiilor pentru luarea deciziei și managementul proiectului de către părțile responsabile și implicate prin rapoarte trimestriale, anuale, rapoarte finale de activitate, financiare, procesele verbale, și-au demonstrat eficiența acestuia în procesul decizional pentru luarea deciziilor și obținerea rezultatelor.</p> <p>În perioada de implementare, responsabilii de realizarea planului de acțiuni au raportat îndeplinirea activităților, proiectelor și atingerea obiectivelor specifice. Monitorizarea acțiunilor a fost efectuată prin intermediul indicatorilor de implementare stabiliți. În cazul în care se identificau devieri de la Planul de acțiuni, se luau măsuri de corectare sau ajustare a acestui plan.</p> <p>Au fost colectate informații în timpul vizitelor de monitorizare, privind procesul de impementare a proiectului, au fost analizate situații curente, respectarea termenilor, a indicatorilor de performanță, minimizarea costurilor, au fost colectate date cantitative, care au fost precedate de niste rapoarte menționate mai sus.</p>
<p>A fost aplicat un mecanism de management al riscurilor? Cât de efectiv a fost aplicat acesta în atenuarea riscurilor?</p>	<p>Pe parcursul implementării proiectului, în procesul identificării unei situații de criză, se organizau ședințe de lucru cu factorii cheie, se emiteau anumite decizii în procese verbale și se monitoriza de către unitatea de implementare realizarea lor.</p> <p>În procesul postimplementare, ADR Centru a organizat vizite în teren, a analizat notele informative prezentate de către beneficiar cu referire la activitățile realizate și cele în curs de realizare.</p>
<p>În ce măsură rezultatele obținute au contribuit la atingerea obiectivelor programului/proiectului?</p>	<p>Rezultatele însumate ar fi contribuit efectiv la atingerea obiectivului general/obiectivelor specifice ale proiectului ce ține de ameliorarea calității vieții a populației localităților din r. Telenești și Sângerei prin acțiuni de îmbunătățire a situației mediului ambiant, dacă serviciul intercomunitar de salubritate s-ar fi extins în toate localități rurale megieșe;</p>
4. Impactul	
<p>Care este impactul proiectului deja observat și cel potențial? A reușit programul/proiectul să contribuie eficient la atingerea obiectivului general?</p>	<p>Proiectul dat a avut un impact benefic asupra locuitorilor interesați din comunitățile care au contracte cu Întreprindeera municipală de salubritate Telenești, contribuind direct la soluționarea problemelor locale legate de gestionarea deșeurilor pentru ameliorarea stării mediului ambiant.</p> <p>Proiectul nu a reușit să atingă obiectivele în cadrul temporar stabilit, dar există posibilitatea continuării lui, doar prin informarea, sensibilizarea și convingerea populației de a contracta serviciul de salubritate.</p>
<p>Au existat/există factori externi eventuali, care au pus/ar putea pune în pericol</p>	<p>Nerespectarea angajamentului din partea APL-urilor localităților Budăi, Ciulucani, Verejeni, Prepeșița</p>

¹ Sistemul de monitorizare și evaluare bazat pe rezultate

<p>atingerea impactului programului/proiectului?</p>	<p>pentru implementarea sistemului de colectare a DMS poate duce la afectarea starii mediului ambiant, cât și starea sănătății populației.</p> <p>Lipsa de interes și neimplicarea lor în procesul de organizare în comun a campaniilor de informare și sensibilizare a populației pentru accesarea serviciului de salubritate, care ar duce în final la atingerea impactului de minimizare a producerii deșeurilor și de prevenire a poluării mediului cu deșuri.</p>
<p>Care sunt efectele directe și indirecte, potențiale și/sau deja manifestate, sub aspect pozitiv sau negativ?</p>	<p>După finalizarea proiectului, structurile specializate create, își asigură de sinestătător sursele de finanțare din plata serviciilor prestate în conformitate cu tarifele stabilite de către Consiliul local al primăriei Telenești, deasemenea aplică și la alte surse de finanțare pentru dezvoltarea acestui serviciu cât mai eficient pentru populație (colaborarea cu compania franceză).</p> <p><i>Sursă: Nota informativă primăria Telenești.</i></p>
<p>6. Durabilitatea</p>	
<p>Există posibilitatea menținerii sau dezvoltării ulterioare ale beneficiilor proiectului după finalizarea lui sau a asistenței externe?</p>	<p>Sursele de finanțare a activității Întreprinderii sunt divizate convențional în două categorii: interne și externe.</p> <p>Sursele externe sunt atrase de la diferiți donatori și organizații donatoare internaționale. Reprezentanții a cinci primării învecinate - Telenești, Bănești, Chițcanii Vechi, Ratuș și Verejeni – au depus un proiect la ambasada Franței în anul 2018, drept urmare Sindicatului mixt de tratare a deșeurilor Savoie Dechets din Chambéry. Franța a inițiat procedura de acordare a ajutorului pentru proiectul înaintat. Au efectuat o vizită de lucru la poligonul de deșuri din Telenești și au studiat situația în primăriile cooperare la proiect. Sindicatul mixt de tratare a deșeurilor Savoie Dechets din Chambéry și Ambasada Franței în Republica Moldova, au ca scop stabilirea cooperării și identificarea soluțiilor noi pentru îmbunătățirea gestionării deșeurilor menajere în comunitățile ce le reprezintă și crearea pe viitor a unei platforme de sortare și compostare a deșeurilor biologice la poligonul din Telenești.</p> <p>Sursele interne sunt asigurate din veniturile proprii și bugetul local. Veniturile Întreprinderii se formează din prestarea serviciilor de colectare, transport și depozitare a deșeurilor din localitățile interesate din proiect, dar și din prestarea serviciilor de salubritate agenților economici și gestionarea poligonului de depozitare a deșeurilor de orice tip. Activitatea Întreprinderii este definită printr-un Regulament de salubritate, aprobat prin decizia Consiliului orașenesc Telenești.</p> <p>Taxa pentru colectarea deșeurilor menajere a fost stabilită prin decizia CL a primăriei Telenești, tariful</p>

	<p>unic pentru toate localitățile partenere interesate de colectare- 36 lei/ luna de gospodărie. Pentru blocurile locative a fost stabilită taxa de 12 lei/luna.</p> <p>Pentru Inești sunt solicitări din partea locatarilor de a mări numărul de pubele. Acolo unde nu se ajung pubele, deșeurile se colectează în saci și se evacuează de 2 ori pe săptămână, marți și sâmbătă).</p> <p>Conform raportului cu privire la activitatea ÎM „Serviciul de salubritate Telenești” pentru anul 2019, au fost încheiate contracte cu 4 082 persoane fizice și 230 contracte cu persoane juridice, acoperind astfel 98% din teritoriul orașului și satele alăturate. În anul 2019 au fost colectate și evacuate 39 m3 de deșeurii menajere și 8 tone de masă plastică.</p> <p>Întreprinderea dispune de 181 tomberoane, 129 platforme pentru depozitare, 223 eurocontainere zincate, 1000 pubele de 240 litri și 80 pubele pentru colectarea plasticului. La fel întreprinderea mai are în dotare 4 mașini și 3 tractoare.</p> <p>În anul curent au fost înregistrate 20 contracte noi cu persoane fizice și 5 contracte cu persoane juridice. La fel, au fost 40 cereri de reziliere a contractelor și alte 148 persoane au solicitat modificarea taxei lunare (micșorare sau anulare pe 1 an de zile).</p> <p>(<i>sursa</i>: Raport de activitate a ÎM „Serviciul de salubritate Telenești” pentru anul 2019).</p>
<p>Există un plan de durabilitate ca parte integrală a designului proiectului? Sunt alocate resursele necesare pentru implementarea lor? Sunt responsabilitățile părților stipulate clar?</p>	<p>În designul proiectului este descrisă capacitatea de operare și de întreținere a investiției după finalizare. Activitatea întreprinderii de salubritate creată și extinsă în cadrul proiectului este asigurată din prestarea serviciilor cu plată către beneficiari. Primăria în comun cu Întreprinderea elaborează periodic Planul de măsuri, care cuprinde responsabilități, termeni, cheltuieli și acțiuni de menținere și gestionare cât mai eficientă a serviciului de salubritate.</p>
<p>Există responsabilități asumate (ownership) din partea beneficiarilor programului/proiectului? Sunt suficiente capacități instituționale și manageriale ca să asigure continuitate și utilizarea eficientă a beneficiilor programului/proiectului?</p>	<p>Bunurile obținute în urma implementării proiectului sunt gestionate de către Întreprinderea de salubritate Telenești. Responsabilitățile sunt stipulate conform unui Regulament aprobat de către Consiliul local al primăriei.</p> <p>Sistemul de evacuare a deșeurilor este atât centralizat cât și individual cu evacuare de la poartă. Î.M. Serviciul de Salubritate Telenești deservește or. Telenești și satele Bănești și Inești, iar potențialul tehnic și de personal al întreprinderii (19 angajați conform organigramei), oferă posibilitatea extinderii acestuia către localitățile din zona adiacentă. Serviciul a fost reorganizat în anul 2009 și este succesor de drept al Serviciului de Amenajare a Teritoriului, creat în anul 2000, urmare a reorganizării Direcției de Producție a Gospodăriei Locativ-comunale Telenești.</p>

	<p>Întreprinderea dispune de 181 de tomberoane, 129 de platforme pentru depozitare, 223 de containere euro zincate, 1000 de pubele și 80 de pubele pentru plastic. Mai are în dotare 6 mașini și 2 tractoare. În anul 2019 au fost colectate 39 mii m3 de deșeuri menajere și 8 tone de masă plastică.</p> <p>Întreprinderea are semnate 4802 contracte cu persoane fizice și 230 contracte cu persoane juridice. Costul serviciului este de 12 MDL/persoană pentru apartament și 36 MDL/casă de locuit. Persoanele juridice plătesc 161 MDL/m3. Serviciul acoperă 44% din gospodăriile casnice și 57% din apartamente.</p> <p>Platforma autorizată de depozitare a deșeurilor corespunde standardelor de mediu și acoperă 8 localități din raionul Telenești și Sîngerei. Aceasta este una din cele cinci gunoiști autorizate din toată țara.</p>
<p>Există un cadru de politici adecvat pentru menținerea corespunzătoare a beneficiilor/rezultatelor programului/proiectului?</p>	<p>La data de 18 iulie 2020, primăria orașului Telenești a aprobat documentul de programare strategică de nivel local, pentru o nouă perioadă de planificare.</p> <p>Strategia de Dezvoltare Socio Economică a orașului Telenești pentru perioada 2020-2025, cuprinde programe și proiecte de dezvoltare a orașului, dar și acțiuni pentru menținerea și dezvoltarea în continuare a beneficiilor obținute din cadrul proiectului dat.</p>
6. Aspecte transversale (cross-cutting)	
<p><u>Respectarea Drepturilor Omului:</u></p> <p>- În ce măsură programul/proiectul a contribuit la promovarea drepturilor omului?</p> <p>- În ce măsură programul/proiectul a ținut cont de grupurile vulnerabile în procesul de planificare? Care a fost grupul vulnerabil identificat și inclus social? A avut acesta de câștigat sau de pierdut în urma implementării proiectului?</p>	<p>Scopurile proiectului, de a crea și dezvolta infrastructura de management a deșeurilor menajere, țintește interesele populației indiferent de gen.</p> <p>Proiectul abordează interesele întregii populații, inclusiv și a persoanelor cu dezabilități fizice. Reieșind din acesta se poate de menționat faptul că principiul de incluziune socială este respectat.</p> <p>Pentru persoanele în etate și cele vulnerabile, taxa a fost redusă prin decizia consiliului local a primăriei Telenești.</p>
<p><u>Respectarea egalității de gen</u></p> <p>În ce măsură programul/proiectul a ținut cont de aspectele de gen în procesul de planificare și implementare?</p> <p>Câte femei/fete și câți bărbați/băieți au beneficiat de rezultatele, produsele proiectului?</p>	<p>Echitatea</p> <p>Serviciile de salubritate sunt accesibile în măsură egală atât bărbaților, cât și femeilor.</p>
<p><u>Respectarea necesităților privind protecția mediului:</u></p> <p>S-a ținut cont de aspectele ecologice la etapa de elaborare, precum și implementare a programului/proiectului? Care a fost influența proiectului asupra stării mediului (pozitivă sau negativă) și ce măsuri au fost întreprinse pentru ameliorarea acestora?</p>	<p>În procesul de implementare a proiectului s-a ținut cont de recomandările funcționarului de mediu a Inspecției ecologice Telenești, conform Raportului cu privire la impactul asupra mediului (Anexa E), despre beneficiile asupra mediului prin măsurile de atenuare pentru minimalizarea efectelor nocive asupra mediului înconjurător și sănătății oamenilor; Lichidarea gunoiștelor haotice, organizarea evidenței volumului deșeurilor, identificarea, sortarea, ambalarea,</p>

	<p>prelucrarea primară a acestora pe loc sau predarea lor la unități specializate;</p> <p>Ideea de concept a fost formulată în baza Studiului de fezabilitate pentru investiția în dezvoltarea Serviciului de salubritate din Telenești.</p>
<p>Bună guvernare: Pe parcursul planificării și implementării programului/proiectului a fost asigurat modul participativ și transparența procesului decizional?</p>	<p>Fiind o necesitate stringentă pentru combaterea poluării mediului înconjurător, degradarea stării sănătății populației, proiectul contribuie la respectarea drepturilor cetățenilor de a locui într-un mediu curat și sănătos. Rezultatele proiectului pot declanșa noi genuri de activitate, care ar avea un impact benefic asupra dezvoltării economice a regiunii.</p> <p>Unele din principiile bunei guvernări este transparența în activitățile efectuate. În acest sens, au fost instalate panouri informative cu referire la sursa și mărimea finanțării, precum și numele implementatorului proiectului la Primăria Telenești și poligonul de depozitare a deșeurilor.</p>
<p>Concluzii pe fiecare criteriu de evaluare:</p>	
<ol style="list-style-type: none"> Scopul proiectului este unul relevant, dat fiind faptul că problemele abordate reprezintă una din cele mai grave probleme în calea dezvoltării durabile a localităților implicate în proiect. Un management eficient al deșeurilor menajere solide poate contribui la protejarea și ameliorarea mediului ambiant pentru creșterea nivelului de trai al populației și menținerea sănătății publice. Obiectivele specifice: Dezvoltarea serviciului intercomunitar de salubritate prin extinderea serviciului de salubritate din or. Telenești în cele 6 localități rurale megieșe și crearea condițiilor pentru recuperarea materialelor reciclabile din deșeuri, au fost atinse parțial, dar se fac acțiuni de convingere a administrațiilor din localitățile partenere pentru contractarea serviciilor de salubritate. Respectarea angajamentului APL din localitățile Budăi, Ciulucani, Verejeni, Prepeșița în procesul de organizare în comun a campaniilor de informare și sensibilizare a populației pentru accesarea serviciului de salubritate, care ar duce în final la atingerea impactului de minimizare a producerii deșeurilor și de prevenire a poluării mediului cu deșeuri. Perioada de asigurare a durabilității proiectului a constituit perioada de 3 ani (2013-2015). Durabilitatea rezultatelor proiectului a fost monitorizată conform Acordului de Parteneriat, unde a fost menționat acest termen și în baza notelor informative din teritoriu, deasemenea în baza vizitelor de monitorizare a obiectivelor. 	
<p>Recomandări cheie (în ordinea gradului de importanță și adresate principalelor părți interesate):</p>	
<ol style="list-style-type: none"> De acordat atenție deosebită nivelului de conștientizare, de educație și informare a populației privind strategia deșeurilor, prestarea serviciilor de salubritate, beneficiile asupra sănătății lor și asupra mediului; Respectarea angajamentului APL a localităților țintă pentru organizarea accesului la serviciul de salubritate a populației din localitățile Budăi, Ciulucani, Verejeni, Prepeșița. Implicarea activă a Întreprinderii municipale de salubritate Telenești în organizarea la nivel a procesului de gestionare a deșeurilor pentru convingerea populația din localitățile Budăi, Ciulucani, Verejeni, Prepeșița să acceseze acest serviciu centralizat; Lichidarea gunoiștelor haotice, amplasate pe terenuri neautorizate de către APL partenere; 	

III. Realizarea indicatorilor de produs și rezultat în cadrul proiectului

Nr. d/o	Indicatori planificați:	Rezultatele principale atinse la finele proiectului	Notă
Indicatori de produs			
1.	Proiect tehnic pentru amenajarea poligonului de depozitare a DMS, elaborat.	Proiect tehnic pentru amenajarea poligonului de depozitare a DMS, elaborat.	A fost elaborat proiectul tehnic pentru amenajarea poligonului de depozitare a DMS de către IPS „Iprocom” (sursa de finanțare, FNDR).
2.	Poligon de depozitare a DMS, extins și amenajat.	Poligon de depozitare a DMS, extins și amenajat.	A fost extins și amenajat poligonul de depozitare DMS în or. Telenesti, pe o suprafață de 6 ha.
3.	80 de platforme de 3m x 1,5 m pentru colectarea selectivă a deșeurilor, construite.	80 de platforme de 3m x 1,5 m pentru colectarea selectivă a deșeurilor, construite.	Au fost construite 80 de platforme de 3 m x 1,5 m pentru colectarea selectivă a deșeurilor în orașul Telenesti și localitățile partenere conform proiectului.
4.	223 eurocontainere din metal zincat cu volumul de 1,1 m.c. cu capac și roțile, achiziționate.	223 eurocontainere din metal zincat cu volumul de 1,1 m.c. cu capac și roțile, achiziționate.	Au fost achiziționate și transmise beneficiarului prin acte de primire-predare, 223 eurocontainere din metal zincat cu volumul de 1,1 m.c. cu capac și roțile (conform bugetului aprobat).
5.	110 containere (pubele) pentru colectarea plasticului cu volumul de 1,8 m.c., achiziționate.	110 containere (pubele) pentru colectarea plasticului cu volumul de 1,8 m.c., achiziționate.	Au fost achiziționate și transmise beneficiarului prin acte de primire-predare, 110 containere (pubele) pentru colectarea plasticului cu volumul de 1,8 m.c.(conform bugetului aprobat).
6.	1 tractor cu remorcă, căuș și utilaj pentru curățarea suprafețelor, achiziționat.	1 tractor cu remorcă, căuș și utilaj pentru curățarea suprafețelor, achiziționat.	A fost achiziționat și transmis beneficiarului prin act de primire-predare, 1 tractor cu remorcă, căuș și utilaj pentru

				curățarea suprafețelor (conform bugetului aprobat).
				A fost achiziționată și transmisă beneficiarului prin acte de primire-predare, o presa de balotat plastic.
7.	O presa de balotat plastic, achiziționată.	O presa de balotat plastic, achiziționată.		
8.	Tehnica de calcul și utilaj necesar pentru funcționarea întreprinderii (calculator, copiator multifuncțional, soft-calculator, soft contabilitate), achiziționate.	Tehnica de calcul și utilaj necesar pentru funcționarea întreprinderii (calculator, copiator multifuncțional, soft-calculator, soft contabilitate), achiziționate.		A fost achiziționată și transmisă beneficiarului prin acte de primire-predare tehnica de calcul și utilajul necesar pentru funcționarea întreprinderii - calculator, copiator multifuncțional, soft-calculator, soft contabilitate, (conform bugetului aprobat).
9.	Autospecială cu capacitatea de 10 m.c. cu încărcare laterală, achiziționată.	Autospecială cu capacitatea de 10 m.c. cu încărcare laterală, achiziționată.		A fost achiziționată și transmisă beneficiarului prin acte de primire-predare, o autospecială cu capacitatea de 10 m.c. cu încărcare laterală, (conform bugetului aprobat).
Indicatori de rezultat				
1.	25,6 mii populație care beneficiază de serviciu de colectare a deșeurilor.	16 mii populație a localităților Telenești, Inești, Bănești, care beneficiază de serviciu de colectare a deșeurilor.		Doar populația localităților Telenești, Inești, Bănești beneficiază de serviciu de colectare a deșeurilor menajere solide.
	<ul style="list-style-type: none"> Populația satelor țintă informată despre metodele de utilizare eficientă a deșeurilor, colectarea selectivă și impactul activității umane asupra mediului ambiant 			
2.	Serviciul de salubritate specializat extins în cele 6 localități partenere,	Serviciul de salubritate specializat extins doar în 3 localități partenere.		Serviciul de salubritate specializat a fost extins doar în 3 localități partenere din cauza nerespectării angajamentului din partea APL partenere.

3.	19 m3 de deșuri menajere solide evacuate anual.	40 m3 de deșuri menajere solide evacuate anual	Cantitatea de DMS evacuată anual este mai mare decât cea preconizată inițial.
4.	25 m3 de sticle din plastic colectate și reciclate anual.	10 m3 de sticle din plastic colectate și depozitate	Procesul de prelucrare a plasticului este la etapa de contractare a agentului economic.
5.	15 m3 de sticlă colectate și reciclate anual.	5 m3 de sticlă colectate și depozitate.	Procesul de prelucrare a sticlei este la etapa de contractare a agentului economic.
6.	16 gunoiști neautorizate, lichidate.	16 gunoiști neautorizate, lichidate.	Au fost lichidate 16 gunoiști neautorizate de către APL de nivelul I.
7.	Locuri de muncă noi create.		

IV. Lista persoanelor intervievate:

Data	Instituția / Localitatea	Numele, Prenumele	Funcția
12.08.2020	Primăria Telenești	Vadim Lelic	primar
12.08.2020	Primăria Telenești	Nastase Nicolae	secretar al CL
12.08.2020	Primăria Telenești	Viorica Buruian	contabil-șef
12.08.2020	Întreprinderea municipală de salubritate	Veaceslav Corman	manager
12.08.2020	Primăria Inești	Ghenadie Bunescu	primar
12.08.2020	Primăria Budăi	Victor Drăgan	primar

V. Lista documentelor analizate:

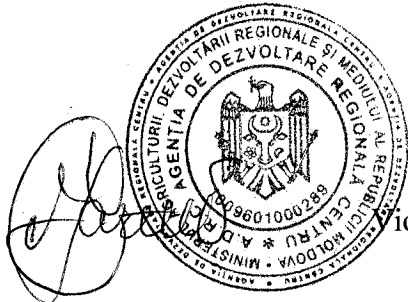
1. Cererea de Finanțare.
2. Matricea Cadrului Logic.
3. Strategia de Dezvoltare Regională Centru pentru anii 2010-2013.
4. Contractele de antrepriză și servicii.
5. Raport narativ final privind activitatea desfășurată în cadrul proiectului.
6. Planul de măsuri privind asigurarea durabilității proiectului.
7. Notele informative privind asigurarea durabilității proiectului.

Raportor

Natalia VEVERIȚĂ, specialist Secția monitorizare și evaluare,

ADR Centru

Coordonator

Ioanel JARDAN, director ADR Centru